

SOIDENSUOJELUTYÖRYHMÄN KOKOUS 8/2015

YM027:00/2012

MUISTIO

Kokousaika: Maanantai 21.9.2015 klo 10.05 - 15.30

Kokouspaikka: Ympäristöministeriö, Aleksanterinkatu 7, Helsinki, neuvotteluhuone Kuha, videoneuvotteluyhteys YMn virtuaalihuone

Paikalla: Aulikki Alanen, YM, puheenjohtaja
Marja Kokkonen, MMM (klo 13.00 lähtien)
Satu Sundberg, YM (klo 14.00 saakka)
Satu Kalpio, MH (etänä)
Kaisu Aapala, SYKE, sihteeri
Samu Valpola, GTK (etänä klo 13.00 saakka)
Timo Penttilä, Luke
Matti Seppälä, Suomen metsäkeskus (etänä klo 14.00 saakka)
Leena Rinkineva-Kantola, EPO ELY (etänä)
Ismo Karhu, PPL (etänä)
Tommi Siivonen, MTK (klo 14.00 saakka)
Risto Sulkava, SLL
Keijo Savola, Luonto-Liitto

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja Aulikki Alanen avasi kokouksen klo 10.05.

Vaihdettiin asialistan käsittelyjärjestystä siten, että loppuraporttiin liittyvät asiat käsiteltiin ennen valtionmaiden soita.

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Edellisen kokouksen (8.9.2015) muistio oli lähetetty työryhmälle 14.9. ja siihen pyydettiin kommentteja kirjallisesti 17.9. mennessä. Kommentteja tuli Marja Kokkoselta ja Ismo Karhulta. Näillä kommentteilla korjattu muistio lähetettiin työryhmälle 18.9.

Käytiin vielä läpi em. muistio.

Korjattiin asialistan kohtaa 3 Metsähallituksen jatkotoimeksiannon tulokset ja kokonaistilanne valtionmaiden osalta:

Pohjois-Suomea koskeviin yleislinjauksiin

- Soiden rajaukset työryhmän periaatteiden mukaisesti, mm.
 - Metsäsaarekkeiden rajauseriaatteissa noudatetaan työryhmän ohjeita; korpi- ja rämesaarekkeet palautetaan takaisin. **Samoin ne kangasmaasaarekkeet, joissa ei ole ympäröivän suoluonnon vuoksi mahdollista harjoittaa**

metsätaloutta ilman suon vesitaloudelle ja luontoarvoille tai suohon liittyville pienvesille koituvia haittoja (esimerkiksi vetiset suot ja maakotkan pesimäalueet).

- Metsähallituksen omalla päätöksellä voidaan suojella
 - Oman päätöksen kohteet ovat pysyviä. Ei määräaikaista eikä esim. vuokrattavissa, myytävänä tai poisannettavissa.

Hyväksyttiin muistio näillä lisäyksillä. Korjattu muistio on liitteenä 1.

Todettiin, että valtionmaita koskevat kohdekohtaiset kommentit Metsähallituksen esitykseen oli lähetetty tiedoksi työryhmäläisille 15.9.

3. Työryhmän loppuraportti

Raportin rakenne

Edellisessä kokouksessa käytiin alustavaa keskustelua raportin rakenteesta ja erityisesti ehdotuksen kohteista ja niihin liittyvistä tuloksista ja Etelä-Suomen kohdelistasta sekä niiden sisällyttämisestä ja sijoittamisesta raporttiin. Tuolloin sovittiin, että päätös loppuraportin rakenteesta tehdään tässä kokouksessa.

Puheenjohtajan johdolla käytiin keskustelu raportin rakenteesta ja sisällöstä tarkastellen kolmea vaihtoehtoa: a) nykyinen, jossa tuloksia esitellään raportissa yleisellä tasolla metsäkasvillisuusvyöhykkeittäin ja ELY-keskuksittain ja Etelä-Suomen kohdeluettelo on raportin liitteenä, b) vaihtoehto, jossa työryhmän esityksenä valtionmaat ja toimenpiteet yksityismaille; erillinen selvitysosa, jossa kohdekohtaiset tiedot ja tulokset, c) vaihtoehto, jossa työryhmän esityksenä ovat vain ehdotetut toimenpiteet ja kaikki kohdetiedot ovat erillisessä selvitysosassa.

Keskusteluissa todettiin mm.

- Kaikissa raportointivaihtoehtoissa on joka tapauksessa käytävä hyvin selvästi ilmi, että kyseessä ei ole luonnonsuojelulain mukainen suojeluohjelma, eikä sillä siten ole oikeusvaikutuksia maanomistajalle.
- Etelä-Suomen (10 eteläisintä ELYä) kohdelistan julkaisemista on pidetty tarpeellisena, vaikka siihen liittyy myös ongelmia. Tommi Siivonen toi esiin, että MTK pitää kohdelistan julkaisemista ongelmallisena, koska toteuttamiseen ei ole rahaa.
- Vaihtoehdosta a esitettiin mm. seuraavia kommentteja:
 - Selkeintä jos raportissa kuvataan kokonaisuus mahdollisimman selvästi.
- Vaihtoehdoista b ja c esitettiin mm. seuraavia kommentteja:
 - Muokkaustarvetta olisi luvuissa 1 ja 4-7, eniten luvuissa 5, 6 ja 7. Luvut 6 ja 7 tulisivat kokonaan selvitysosaan. Raportin rakenteen muuttaminen lisää työtä. Aikataulu tiukka jo muutenkin
 - Kun kohteiden suojelua lakisääteisinä suojelualueina ei voida ehdottaa, kohdeluettelo ei kuulu työryhmän varsinaiseen toimenpide-ehdotukseen. Oma selvitysosa, jossa kohteiden valintaperusteet ja kohteet.

- Työryhmän esityksessä voisi olla mukana valtionmaiden kohteet. Selvitysosa valtakunnallisesti arvokkaista kohteista, jossa olisi mm. valintaperusteet ja kriteerit laajasti.
 - Valtionmaat ovat valtaosin sekakohteita (kohteessa mukana myös yksityismaita). Kohteen pinta-ala voidaan jakaa omistajan mukaan, mutta luonnonarvoja ei. Valinta on tehty luonnonarvojen perusteella.
 - Valtionmaista ei saada lopullista ratkaisua työryhmän työn aikana.
- Mitä jää työryhmän raporttiin?
- Alatyöryhmän raportti on sisällytetty soveltuvin osin lukuun 8.
- Vaikka tilanne toteutuskeinojen suhteen on muuttunut prosessin aikana, tietyn, työryhmässä hyväksytyin periaattein valittu kohdejoukko on kuitenkin olemassa.

Keskustelujen jälkeen ehdotus, että nykyinen malli, jossa kohdeluettelo on työryhmän raportin liitteenä eikä tehdä kahta erillistä selvitystä, sai kannatusta. Todettiin kuitenkin, että tarvitaan selkeät kirjaukset siitä, että kohdeluettelo ei ole työryhmän ehdotus suojeluohjelmaksi, eikä luettelo sido viranomaisia eikä sillä ole oikeusvaikutuksia maanomistajalle.

Sovittiin, että edetään nykyisen kaltaisella raportin rakenteella. Korostetaan, että kyseessä ei ole työryhmän ehdotus suojeluohjelmaksi eikä kohdeluettelolla ole oikeusvaikutuksia.

Suojelukeinot

Alanen linjasi lukuun 8 tulevia suojelukeinoja:

Suojelukeinot yksityismailla

- Jo toteutuneet: METSO-kohteet n 450 ha, yhtiöt 90 ha
- Priorisoidaan toteutuksessa
 - Luonnonarvoiltaan arvokkaimmat suot
 - Maankäytön tai hankkeiden uhkaamat suot
 - Suojelualueverkkoa parhaiten laadullisesti ja/tai alueellisesti täydentävät suot (puutealueet, puustoiset suot, puronvarsisuot, lähteiköt, luhdet jne)
- Pääkeinona luonnonsuojelualueiden perustaminen (METSO ja ei-METSO –kohteina) YSA tai valtion suojelualueina
 - Etelä-Suomessa ensin suorilla neuvotteluilla ja markkinoinnilla ELYistä ne muutaman omistajan suot, joista myönteisiä riittävä osa (näitä tiedossanoin 3 000 ha / METSOa kaikkiaan yksityismailla etelässä noin 17 000 ha)

Keskustelussa todettiin mm.:

- Kaavoitus ei ole vapaaehtoinen keino, siirretään lukuun 10.
- Toteutuskeinoja ei kohdenneta yksittäisiin kohteisiin. Esitellään keinovalikoima.
- Ehdotettiin, että voisi olla hyvä korostaa, että ympäristöministeriö antaa tarkempia ohjeita toteutuksen kohdentamiseen, koska resurssit ovat niukat.
- Aikajänne kannattaa liittää toteutukseen, eli toteutuvat pitkällä aikavälillä, riippuen rahoituksesta.
- METSO markkinointi suositus olisi hyvä tehdä.

Luku 10

Tekstien muokkauksista sovittiin seuraavat vastuut:

- Luvut 10.2.1, 10.2.2 ja 10.3 Matti Seppälä
- Luku 10.2.3 Kaisu Aapala
- Luku 10.2.4 Satu Kalpio
- Luku 10.5. Ismo Karhu
- Luvut 10.6.1 ja 10.6.2 Timo Penttilä

Muutetaan 10 luvun toimenpide-ehdotukset suosituksiksi.

4. Valtionmaiden suot

Marja Kokkonen kertasi ministeri Tiilikaisen linjauksen valtionmaiden soidensuojelun jatkovalmistelusta – suojeltava pinta-ala on 30 000 ha, josta puolet toteutetaan lakisääteisenä ja puolet Metsähallituksen päätöksellä. Linjaus oli lähetetty tiedoksi työryhmälle 16.9.2015. Kokkonen totesi, että jos rajaustarkistusten jälkeen pinta-alaa ei ole 30 000 ha, on sovittava millä perusteilla valitaan lisäkohteet. Kokkonen totesi yhteenvetona, että valtionmaiden soiden suojelun jatkovalmisteluun liittyvinä asioina työryhmällä on vielä:

- oman päätöksen kohteiden määritelmien tarkistukset
- kriteerien määrittäminen lakikohteina toteutettaville kohteille
- rajauseriaaiteiden tarkistukset ja ohjeistus
- kriteerit valittaville lisäkohteille

Alanen kertoi, että 18.9. pidettiin palaveri valtionmaiden soiden suojelun jatkotöistä. Palaverissa olivat mukana Alanen, Kokkonen, Aapala, Kalpio ja Hannu Lehtonen Metsähallituksen metsätaloudesta. Palaverissa keskusteltiin tarvittavasta jatkotyöstä, jota todettiin olevan mm. siinä miten lakikohteet valitaan ja miten mahdolliset lisähehtaarit valitaan. Rajausten korjaustarpeesta oli erilaisia näkemyksiä ja Alanen totesi, että tarvitaan täydentävä ohje rajausten tekemiseen. Ehdotettiin, että työryhmä valitsee mahdolliset lisäkohteet. Rajausten korjaaminen tehdään Metsähallituksessa yhteistyössä metsätalouden ja luontopalvelujen kesken.

Käytiin läpi valtion soiden suojelun periaatteita Alasen esityksen pohjalta. Keskusteluissa tuotiin esiin mm. seuraavaa:

- Kokkonen totesi, että rajauseriaaiteita on täsmennettävä. Kalpio ehdotti, että pidetään tarkistustilaisuuksia rajausten korjauksista aiemmalla pienryhmällä (Kokkonen, Alanen, Aapala, Kalpio, Lehtonen).
- Kokkonen kertoi, että Lehtosen mukaan Metsähallitus voi toimittaa uudet rajaukset ja tasearvolaskelmat marraskuun loppuun mennessä. Sen jälkeen koko paketti menee valtioneuvostoon. Pohdittiin sitä, millä tavalla tulevat työryhmän raporttiin.
- Valitaan lisäkohteet sekä kohteet lakisääteiseen suojeluun samoilla kriteereillä ja periaatteilla.
- Valitaan lisäkohteet SYKE vetoisesti.
- Kalpio avasi vielä Metsähallituksen oman päätöksen kohteiden (maankäyttökohde ja alue-ekologinen kohde) eroja; maankäyttökohde on laajempia ja alue-ekologisia kohteina pienempiä, kuviotason kohteita.
- Metsähallituksen omalla päätöksellä suojeltavien kohteiden määritelmät ovat tärkeitä, koska ne määrittävät ne metsätalouden toimet, joita niillä voidaan toteuttaa. Pidettiin

tärkeänä näiden kohteiden pysyvyyttä ja soiden luonnontilaisena säilyttämistä. Lisäksi keskusteltiin viittauksesta toimimiseen ympäristöoppaan mukaisesti.

Sovittiin, että valtionmaiden suojelua koskevat periaatteet ja oman päätöksen määritelmät lähetetään työryhmälle kommentoitavaksi.

Sovittiin, että työryhmä valitsee mahdolliset lisäkohteet, jotka kohdennetaan suojelun puutealueille. Ehdotus kohteista tehdään SYKE vetoisesti. Hyväksytään ehdotus seuraavassa kokouksessa.

5. Muut asiat

Ei muita asioita.

6. Seuraava kokous

Työryhmän seuraava kokous pidetään

Keskiviikkona 30.9. 2015, klo 10.00 - 14.00, YM, neuvotteluhuone Kuha, Aleksanterinkatu 7

Sovittiin lisäksi yksi ylimääräinen työryhmän kokous, joka pidetään

Keskiviikkona 14.10.2015, klo 13.00-16.00, YM, neuvotteluhuone Lohi, Aleksanterinkatu 7

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.30.

LIITTEET:

Liite 1 Työryhmän 8.9.2015 kokouksen korjattu muistio